

Совет улустуң болгаш ооң Чепсектиг Күштериниң бүгү тиилелгелериниң сорук киирикчизи болгаш организакчызы—улуг Коммунистиг партияга алдар!

Әуи П. Г. МОСКАТОВТУҢ илеткелли

Партия бажыгуянеринин болгаш кандыг-даттарынын партия документилерин согуур талазы-биле отчёттуу үенни лугу-зуна бистин партияныс улуз ажылды чоруткан. СЭКП-нин ХУ съездининге хүлээн алдынан партияның чаа азы-биле дүшү-тур партия документилерин таарыштыра-рын аржежок чугулазында партия (Төнчүзү 2-ги арында).

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИНГ КОММУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫНГ XX СЪЕЗДИЗИ

Февраль 16-ның эртенги хуралы

(Танчүзү).

демдегелеш, бүүдүрүлгөн экономикалык-аграриялык айтырыгдарын чыгарган. Агмы үзө-күш-ажылдык бүүдүрүлгөн бейкеринин болгон өндө ажыл-агый продукттарынын бот-үзөсүн чыгардырдык кай-галык хай бурмалары илеретинин турар.

Экономикаг эртемниг дыка хождун турарынын дугайы, оң теоретиктиг чога-дымаларынын адымынын дугайы, ком-мунист тургузушкунуң практикалык-аграриялык бот-үзөсүн чыгардырдык кай-галык хай бурмалары илеретинин турар.

Эш К. Г. Писынниң (Алтайның парт-органназы) чугаазы көдө ажыл-агый хөгжүдериң айтырыгдарына камаарышкан. Партияның Топ Комитети-ниң чүт агы-лавыазы көдө ажыл-агый-аграриялык бот-үзөсүн чыгардырдык кай-галык хай бурмалары илеретинин турар.

Көдө ажыл-агый бүүдүрүлгөн дүрөң бүүдүрүн хандырар кемег кыдыр кур болгон куруккан черлерин шигердиң амыгдар дугайында партияның Топ Ко-митетинин тургускан айтырым бүү чүт пзи-биле дөткөөн деп оратор дем-дегелеш.

Чүдө ийи чылдың иштинде Алтай крайының колхозтарында болгон совох-тарынга кур болгон куруккан черлерин шигердиң амыгдарынын күсөн-биле таргата шолдери 3 миллион 200 муң тек-тар экен, а тарга бүүдүрүш үш катат у-гаткан — деп эш Писын онзаал дем-дегелеш.

Тарга бүүдүрүн уларттарынын тала-зы-биле Алтай крайын куруварыра ам-даа хей. Ол куруварын чүтүн-дө му-рунда мал ажылынын айтырыгдарын үлө-ани-биле шигердиң куруварына таргал-ларын элөөн калбарында, Т. С. Мал-пескин савалдаан агротехниканың ар-галарын элөөн калбар-биле неутердириңде бүүдүрүш деп оратор айткан.

Эш Писын көдө ажыл-агый машина-ларын болгон түш черин чүт эд-биле у-дөр-бенелер бүүдүрүлгөн камаарышкан элөөн хей савалдарын кирген.

Эш М. А. Суслонка өсө берген. Партия шиг-үзөң негелдерин өрөөниң бергенде, партия амыгдарына дынарлык болгонда, оң политикалык чүдө ынчаарда ам че-дишкениң ботун болуп деп Ленин өрөт-көн. Бир эвес отчүтүрү үш эд-биле у-дөр-бенелер бүүдүрүлгөн камаарышкан элөөн хей савалдарын кирген.

Эш М. А. Суслонка өсө берген. Партия шиг-үзөң негелдерин өрөөниң бергенде, партия амыгдарына дынарлык болгонда, оң политикалык чүдө ынчаарда ам че-дишкениң ботун болуп деп Ленин өрөт-көн. Бир эвес отчүтүрү үш эд-биле у-дөр-бенелер бүүдүрүлгөн камаарышкан элөөн хей савалдарын кирген.

Эш М. А. Суслонка өсө берген. Партия шиг-үзөң негелдерин өрөөниң бергенде, партия амыгдарына дынарлык болгонда, оң политикалык чүдө ынчаарда ам че-дишкениң ботун болуп деп Ленин өрөт-көн. Бир эвес отчүтүрү үш эд-биле у-дөр-бенелер бүүдүрүлгөн камаарышкан элөөн хей савалдарын кирген.

Эш М. А. Суслонка өсө берген. Партия шиг-үзөң негелдерин өрөөниң бергенде, партия амыгдарына дынарлык болгонда, оң политикалык чүдө ынчаарда ам че-дишкениң ботун болуп деп Ленин өрөт-көн. Бир эвес отчүтүрү үш эд-биле у-дөр-бенелер бүүдүрүлгөн камаарышкан элөөн хей савалдарын кирген.

Эш М. А. Суслонка өсө берген. Партия шиг-үзөң негелдерин өрөөниң бергенде, партия амыгдарына дынарлык болгонда, оң политикалык чүдө ынчаарда ам че-дишкениң ботун болуп деп Ленин өрөт-көн. Бир эвес отчүтүрү үш эд-биле у-дөр-бенелер бүүдүрүлгөн камаарышкан элөөн хей савалдарын кирген.

арга-биле херегелеринин болгон хөгжү-ткенини тодаргай чыжө болуп турар. У-дөр-бенелер амыгдарынын үлө-ани-биле бот-үзөсүн чыгардырдык кай-галык хай бурмалары илеретинин турар.

Партияның ортаның айтырыгдарына камаарышкан. Партияның Топ Комитети-ниң чүт агы-лавыазы көдө ажыл-агый-аграриялык бот-үзөсүн чыгардырдык кай-галык хай бурмалары илеретинин турар.

Көдө ажыл-агый бүүдүрүлгөн дүрөң бүүдүрүн хандырар кемег кыдыр кур болгон куруккан черлерин шигердиң амыгдар дугайында партияның Топ Ко-митетинин тургускан айтырым бүү чүт пзи-биле дөткөөн деп оратор дем-дегелеш.

Чүдө ийи чылдың иштинде Алтай крайының колхозтарында болгон совох-тарынга кур болгон куруккан черлерин шигердиң амыгдарынын күсөн-биле таргата шолдери 3 миллион 200 муң тек-тар экен, а тарга бүүдүрүш үш катат у-гаткан — деп эш Писын онзаал дем-дегелеш.

Тарга бүүдүрүн уларттарынын тала-зы-биле Алтай крайын куруварыра ам-даа хей. Ол куруварын чүтүн-дө му-рунда мал ажылынын айтырыгдарын үлө-ани-биле шигердиң куруварына таргал-ларын элөөн калбарында, Т. С. Мал-пескин савалдаан агротехниканың ар-галарын элөөн калбар-биле неутердириңде бүүдүрүш деп оратор айткан.

Эш М. А. Суслонка өсө берген. Партия шиг-үзөң негелдерин өрөөниң бергенде, партия амыгдарына дынарлык болгонда, оң политикалык чүдө ынчаарда ам че-дишкениң ботун болуп деп Ленин өрөт-көн. Бир эвес отчүтүрү үш эд-биле у-дөр-бенелер бүүдүрүлгөн камаарышкан элөөн хей савалдарын кирген.

Эш М. А. Суслонка өсө берген. Партия шиг-үзөң негелдерин өрөөниң бергенде, партия амыгдарына дынарлык болгонда, оң политикалык чүдө ынчаарда ам че-дишкениң ботун болуп деп Ленин өрөт-көн. Бир эвес отчүтүрү үш эд-биле у-дөр-бенелер бүүдүрүлгөн камаарышкан элөөн хей савалдарын кирген.

Эш М. А. Суслонка өсө берген. Партия шиг-үзөң негелдерин өрөөниң бергенде, партия амыгдарына дынарлык болгонда, оң политикалык чүдө ынчаарда ам че-дишкениң ботун болуп деп Ленин өрөт-көн. Бир эвес отчүтүрү үш эд-биле у-дөр-бенелер бүүдүрүлгөн камаарышкан элөөн хей савалдарын кирген.

Эш М. А. Суслонка өсө берген. Партия шиг-үзөң негелдерин өрөөниң бергенде, партия амыгдарына дынарлык болгонда, оң политикалык чүдө ынчаарда ам че-дишкениң ботун болуп деп Ленин өрөт-көн. Бир эвес отчүтүрү үш эд-биле у-дөр-бенелер бүүдүрүлгөн камаарышкан элөөн хей савалдарын кирген.

Эш М. А. Суслонка өсө берген. Партия шиг-үзөң негелдерин өрөөниң бергенде, партия амыгдарына дынарлык болгонда, оң политикалык чүдө ынчаарда ам че-дишкениң ботун болуп деп Ленин өрөт-көн. Бир эвес отчүтүрү үш эд-биле у-дөр-бенелер бүүдүрүлгөн камаарышкан элөөн хей савалдарын кирген.

Бистинг чүрттүн улустары Совет Чеп-сектиг Күштеринин 38 чыл ошн СССР-ниң улус ажыл-агыйын улам ылай хөгжүдөр дугайында СЭКП-ниң XX съездининин тэ-дүлүг шигердиң бот-үзөсүн чыгардырдык кай-галык хай бурмалары илеретинин турар.

Февраль 23-тү—Совет Чепсектиг Күш-теринин тургустунганынын хүнүн—бистинг чүртүвүс чыл бүрдө бүү улустун байыр-галы кыдыр демдеген турар. 1918 чыл-да Нарванын болгон Искотун чанынга немец эжелекчилерин анык Кызыл Ар-миянын ашканы баштайгы тилелелер-иниң аллары кыдыр ол хүнү дөткөөн.

Совет Чепсектиг Күштер—Октябрь-иниң социалистг Улут революциянынг үрө-төлү болур. Социалистг Ада-чүрттү камгалаарына олорын Коммунистг пар-тия, улут Ленин тургускан.

Коммунистг партияга баштаган Совет Чепсектиг Күштер ботунд догунаа көл-гөшүн 38 чылдарынын дүргүзүндө ал-дарыг дайынчы орутку эрткен.

Интервенцияны болгон хамааты да-йынны чылдарында Чепсектиг Күштер калың-берге демдеген 14 империалистг күрүлелерин аг-шериглерин болгон бур-жуа-помещиктиг контрреволюцияны чыл-ча шалкып, Улут Октябрьни тилелелер-иниң болгон анык совет республиканын хамаарышпас болур чорун камгалап он шылаан.

Хамааты дайын тилелелег доогула-нынын соода бистинг чүрттүн ажылчы чоннары үрелген улус ажыл-агыйын катат тургузарыкче, социализм тургузушкун-унче Коммунистг партиянын улуртула-зы-биле кирген.

Дайын мурундагы беш чылдарынын дү-ргүзүндө Совет Эвилели аграрыг хождун-гай чүт тургумалдан чүтүлүг индустрия — колхозтг социалистг улут күрүне болуп хуулган. Экономиканын өздөңи болгон техниктиг улут дөткөөн бистинг чепсектиг күштеринин эржеок чугула боо-чепсек-биле дерип арарын берген. Чыл бүрдө-ле шериглерин дайынчы болгон политиктиг белетиле шынар та-лазы-биле сайырап, мергежилг коман-дыла кадр составы өзүп, дайынчыларынг политиктиг, дайынчы болгон културтуг калыңдыгынын чыккалыг систем-аы тургустунуп келген. Шеригниң партия организациялары быжыгып, идея талазы-биле канназын келгенер.

Совет улустун тайбың тургузуучу күш-ажылы эрес камгалап турар бистинг шеригниң күзүн империалистг араатан-нар каш удаа ботунга шөпөп көргөнгөн.

1941—1945 чылдары Ада-чүрттүн Улут дайыны бистинг улустунуң болгон оң шеригниң бүү угаан боал болгон материалдыг күштеринин улут шылаал-зы болгон.

Коммунистг партияга сорук киригир-ген, бүү совет улуска дөткөөн Совет Армия фашистг эжелекчилерге улар дайынчы кол аар-берген ботунд агин-деринге чүкөп эрткен. Дайынны баш-тайгы үзүндө немец фашистг шериглер-иниң чилчиги үшөөн, Москванын чогулга-гитлерлерин чылча шалкып, Совет Ар-мия Сталинградты болгон Курскның ча-нынга төгүлүг тулутушкуннага дайын-чы хождун индигацияны ушга ош ал-ган болгон шигердиң төгүлүг шавар-халдашыкче шилчөө. 1944 чылда шигердиң ош согушкуннарын түнө-лөдө бүү совет чер фашистг эжелекчи-лерден хосталган. СССР-ниң Чепсектиг Күштерин дайынчы чорудуларын Совет Эвилелинин кызылардын дашкыр шил-читкен. Чөөн Пруссияга, Вислага болгон Одерге, Булгариин болгон Венаның чанынга 1945 чылдың тайынчалык опе-рациялар болгон адыктын сөөгүндө Бер-лини алган гитлерг Германияны чыл-ча шаварына болгон чугаа чокка дүгү-бөзүнгө чедирген.

Фашистг Германия аштырган соода 4 айлар болгон Совет Армия империали-стг Японияны кол шериг бөдү—Кван-тун армиянын бажын чара шалкып, оң-биле делегейниң ийги дайынны доо-зын дүгөдөткен.

Фашизмниң күштеринге улар демексе Совет Армиянын болгон улус демократи-янын чүрттарынын төртүнүп турган армияларын дайынчы кады амыла-жылгым хөгжөн болгон быжыккан. Польшаны болгон Чехословакияны шериглер бистинг Чепсектиг Күштерин-биле күш кады алган, гитлерга аг-шер-иглерин чедикшиңиң чылча шалкып-нар. Ботунд төрөөн чүртүнү хостал-гай дөткөөн демексе Югославиянын дайын-чылар болгон улус чоңу кайгалык бы-жыг туруштуун көргөскөн. Дайынны сөөлү чалазында болгон болгон ру-мин дивизиялар чепсектиг демексеге кириш-кенер.

Нити дайынга—герман фашизмге улар демексе бистинг-биле кады чеп-сектиг күштери кирип турган, АКШ биле Англиянын күженишкенин демдегелер хүлээлелег бие.

Фашистг эжелекчилер-биле олорын эжелеп турганы девишкелерге эрес-ма-дырдыг тулут турган, хей саныг пар-тиялар отрядтарынын дугайына база чү-ректин ханымындан сактып бооар хүлээ-лелег бие.

Эң дөткөөнлөг нитилел тургузуу э-не саймаларга шериг эртемни болгон шериг организациянын тургузар дээр ду-гайына ленинч өрөөлиги Ада-чүрттүн Улут дайын чаш күш-биле бадаткан.

Дайын чоруп турга совет шеригниң уран-мергежи чайгыш чок хөгжүп,

Совет Ада-чүрттүн шынчы камгалакчызы

Армия генералы А. Н. АПТОНОВ.

сайырап турган. И. В. Сталинга башта-кан Дөдө Бол командыйа шериглеринг дайынчы чорудуларын мергежилг дүрткан. Ада-чүрттүн Улут дайыныга бистинг Чепсектиг Күштеринин опера-циялары кайгалык калбарышкынын-биле, шигердиң-биле, боалдыг ханыг болгон дидими-биле шылааран турган. Ол

Совет чазак атомнуг болгон вохордуг чепсектерин хоругдар дөт туржуп кел-ген болгон туржуп-даа турар, ынчалза-даа барын талакы күрүлелер бо айтырыг та-лазы-биле бистинг бүү саналарыныкы хүлээп алырында ойталанар. Совет Эвилели болза, массалыг чок кылым-ынын чепсөөн хоругдар дугайында ду-

операцияларга шериглеринг бүү хевирле-ринг болгон чүтүлелеринг дөт хөдө-лиринг кайгалыктыг үлөгөр чыжө, совет шеригниң уран мергежилниң бот-жаз шериглерин уран мергежилниң маргылда чок артык чорун көргөскөн.

Ада-чүрттүн Улут дайыныга бистинг улустунуң тилелелег улут төгүлүг ужу-дузалыг. Калың-дошкун демексе совет дайынчылар делегейге бирги соци-алистг күрүлелг хосталганы болгон хамаарышпас чорун камгалап алганар. Олар Европанын улустарына хосталганы бергенер, фашистг даргалыг кыж-анышкынын бүү делегейниң улустары камгалап алганар. Империализмниң ош ылай суураашкыны болгоннар. Европанын болгон Азиянын империализмге адыртып дыка хей чүрттарында улус-демократтыг тургузуп бадатканынган.

Кыдатка улус революциянын тилелени болгон улут күрүне—Кылат Улус Респу-бликанын тывалганы социализм бол-гон демократияны эң улут тилелелег болгон.

Дайын сөөгүндө үлө совет улус болза, дайынчы таварыштырганы балыгын дү-ген эмөөн, социалистг адыл-агынын улам ылай саймаларына, коммуни-стг тургузушкунуң чедикшиңиң боттандырар турар.

Бешки беш чылдың планын күтсөө-ниң түнелелде чүрттүн экономикаг күтүү экен, ажыл-агыйны социали-стг системаны улам-да быжыккан, совет улустун амыралык материалдыг бол-гон културтуг дөткөөн бөдө, өсө чүрттар-биле СССР-ниң экономикаг ха-рылаалары калбарган. Совет Эвилелиниң болгон бүү социалистг лагеринг бүү делегей байламы быжыккан.

Алдыг беш чыл планы болза, чоокку үдө бүү совет улустун тургузуучу күш-ажылынын канчаар-даа аажок улут про-граммалы болур. Ол планын боттандыра болза, СССР-ниң экономикаг күтүү болгон ош күтүүг камгалап арарын улам ылай быжыгларын, улустун чаагай байдалын, совет културанын хөгжүдө-ниң дыка бейкерин турар.

Совет улус болза, бистинг Төрөөн чү-ртүвүс күтүүг канчаар-даа аажок өздөңи, капиталистг системаның му-рунга социалистг системаны артык күтүүг чорунуң тодаргай көргөтүүн ал-дыг беш чылдың планынын соругула-рындан көрүп турарлар.

Совет күрүлелг даштын политика-ныг үдөңи болза, политиктиг система-ны агы-аңгы күрүлелерин тайбың бо-жа-хөдөө догунаарынын ленинч при-ципин барымдалаа, улустар аразындагы тайбынны болгон найралдыг поли-тиказы болуп турган болгон болур-да.

Коммунистг партиянын Топ Комитет-инин болгон Совет чазактын шынчы даштын политикакы амыкына Совет Эвилелинин бүү делегей байламы сөөлүг ийи чылдың дүргүзүндө улам бы-жыккан.

Югославия-биле найралдыг харылаа-лар СЭКП ТК-ның Президиумунуң ин-ициативы-биле катат тургустунган бол-гон чаагай байлаа хөгжүп турар. Асте-рия-биле Күрне Керээниң чарганы ол девишкелерге дүшкүрүг чоруту чымча-дырыга суурун салган. Герман Федерал-дыг Республика-биле СССР-ниң аразында дипломаттыг харылаалар дөткөөнлөг. Найрал, кады амылажыга болгон бай-ыл-тайынга дулаажыр дугайында со-вет-финляндия керээ 20 чылга узатынган. Чепсектеңиң хоругдар дугайында СССР-ниң саналдары болза, тайбынны керөөн болгон улустарын аймыл чок чорунга улут салымын болур.

Европага коллективтиг аймыл чок чорук-ту тургузары дөт боттарынын күзөл-чү-түлүгү дугайы медегелелер болгон маргылажыг айтырыгдарын тайбың ар-га-биле шигердиң, экономистг болгон културтуг кады амылажыганы хөгжүдериң болгон быжыгларын хүлө-гөнгөн. Барын Германияны катат чепсө-лөңинин болгон ош агрессия Совет-ат-лантика эвилелине киргенниң түнө-линде болу берген байламы барымдалап көргөп, социалистг лагеринг чүрттары боттарынын аймыл чок чорун хандырар соруга-биле боттарынын Чепсектиг Күш-терин каттыгырар болгон нити шериг командыйа тургузар деп шигердиң-неп.

Варшава керээниң бугузар тургустунган Политиктиг Консулзативтиг Комитет Пра-га 1956 чылдың январь 28-те ботунд Декларацияны социалистг лагеринга чүрттарынын тайбың дөт чүтүлүгү база катат бадаткан.

Политиктиг Консулзативтиг Комитет улустар аразындагы дүшкүрүгү байламы чымчаларыкче угаанган, элөөн хей чүт-ла саналдарын кирген. Ош-биле кады империалистг лагерге агрессия чүткү-лүг бар болуп турарын барымдалап, ко-митет болза, социализмниң лагеринг камгалап арарын күнтелдеринче элөөн хөмчөглерин алган: каттыкка командыйа дугайында дүрүнү байлаа; Варшава керээниң киржикчилер—кү-рүлелеринг каттыккан чепсектиг күш-теринин ажыл-чорудулары-биле холбош-кан, органиастыг айтырыгдарын шиг-иригелер, Герман Демократтыг Респу-бликаның национал улус армияны тургу-станынын соода ош чепсектиг бөдү кат-тыккан чепсектиг күштерге, кириткен турар дээр дугайында Герман Демократтыг Республиканы савалын хүлээп алган.

Барын чүткүг империалистг чүрт-тавынын башкарыкчы бөдүлелерин аг-рессия чорук, улустар аразындагы дүш-күрүг чорукту 1955 чылда кошкан кел-генин олорын моондоттар дөт чүт-күл болза, тайбынны керөөн чедикши-кенин чедикшиңиң улут болза-даа, чаз дайынны аймылы дүшкөн дээр дугайына хөдөлүгү турар.

Совет Чепсектиг Күштеринин соругула-зы болза, дөткөөн дайынчы байлаа тура, совет улустун тургузуучу күш-ажылы ичегелг хандырар, армияны болгон флоттун бүү составынын дайынчы өрө-дөлөгөш үзүктел чок саймаларгайдыр, күштүг болгон техника-биле чепсектеңи дайын-биле демекселг чаз чепсектерин хөгжөдериң байлааларында активтг дайынчы чорудуларын чорудуларын аргаларын кызымаа чедип азыр болур.

Бо үзөң дайынны байламы база шериг эртемниң болгон техниканын үзүктел чок хөгжүдөлү бистинг коман-дыла калбарышкыска бадаткан негелде-лерин салып турар.

Шеригниң чепсектеңиң чаз чепсектер-ини, ош иштинде хөд-биле кырып хы-дырынын чепсектеринин тывалганы, бүү хевирин шериг техникаларын дү-гөн хөгжүп турары болза, шериглерин ор-ганизаатарын болгон дайынчы чору-дуларын чорудуларын аргаларын эс-кертирге чедирип турар. Бо бүү болза, Ада-чүрттүн Улут дайыныг байлаа дугаа-лазында болгон шериг эртемниң сөөлүг чедикшиңинерге үдөңлөш, дайынчы соругуларын шигердиңиң чаз аргаларын дилеп тывары болгон шигердиң алыр, азы-бүрү хевирин чепсектерин болгон техниканы э-не ажыктыг амылаарын Совет Армияны болгон флоттун ботунд составына, ха-мыктын мурунда генералдарга, адмирал-дарга болгон офицерлерге хүлээлелег.

Офицерлерин, генералдарын болгон адмиралдарын амыкына моон солгаар чедикшиңинерин чугула чүтүлү болза, бо-чунуң практиктг ажыл-чорудуларына марксизм-ленинч теорияны ажылап билгир болур. Командирлер, политорган-лар, партия болгон комсомол организа-циялары армияны болгон флоттун ботунд составын дайынчы таптыргаа чайгылы чок шынчы болурун болгон дайынчы албанын эрес мадырдыг күтсөдиринг бугунаа кижидиңгө хүлээлелег.

Канлыг-даа дайынга тилелег, воляны-де келген, шериглеринг моральдыг быжыг чорудан камаарыг деп В. И. Ленин өрөткен. Ол айтканын ам-даа ботунд шигердиң ужу-дузалыг долу камгалап артырышкан турар. Бо үзөң дайынны-га демекселг салымын чаз техниканы эс-ки шигердиң алган аныклар шигердиң бөдө. Бөдө мораль-политиктиг шынарны бөдө сакыла-чүрүжү, эрес-мадырдыг, быжыг туруштуг, шымын, инициатива-лыг болур чорукту болгон ботунд хөдө-лишкенин дугайында харысалганы сакып-болурун шеригниң ботунд бүү составына моон солгаар-даа кижидиңгө эржеок чугула.

Совет Чепсектиг Күштер Октябрьниң улут чаалал алышкынын үлө сес чылдар дүргүзүндө ичегелг камгалап тур-ар. Тайбынны болгон бүү улустарын аймыл чок чорунуң чедикшиңи болур Совет Эвилелини камгалап арарын быжылаар дугайында мога-шыл чок сакып салып турар Коммунистг партия-нын болгон Совет чазактыг шыларангай улуртулазында олар боттарынын бүү тилелелерге-биле хүлээлелегелер. Комму-нистг нитилелди тургузуп турар бис-тинг улустун болза, социалистг Төрөө чүрттүн күрүне эрге-ажыктарын камга-ларында ботунд албанын ош Чепсектиг Күштери кажал-да алдарыг күтсөдир-гезинде быжыг ичегел болур.

АКШ-тын Чазанга Совет Чазактын нотаы

Барын Германиянын девиштеринден, а ол ишкан Совет Эвелели-биле кызы-гаарлажып турар чамдык жүрүнелерин девиштерлеринде турар америк шериг-агаар базаларындан америк шериг орган-

нары СССР-ниң агаар делеминче шарлар салып үндүрүп турарынын дугайында айтырыгын талазы-биле Совет Чазактын нотаынын февраль 4-те АКШ-тын Чазанга дамчыдып бергенни мурунда-аа дыңнат-кан болгай.

Февраль 8-те АКШ-тын Эччин чери СССР-ниң ДХМ-инче АКШ-тын Чазаның дараазындагы харын нотаынын чорутуп берген.

Совет Чазакка АКШ-тын Чазанын 1956 чылдың февраль 8-теги нотаы

«Американың Каттышкан Штаттары-нын Эччин Совет Даштыкы Херектер Министрствоуну бодунуң үндүткөн турарын херечилеп турар болган Совет Чазактын 1956 чылдың февраль 4-теги нотаында дараазындагы харынын бодунуң Чазанын айтышканын өзүгээр бээр алдарыг болду.

Совет Чазактын нотаында ийн яныз чүүлү—парлакта мурунда дыңнаткан метеорологтук операцияны, база Совет Эвелелинин үчүнче пропагандачы шарларын салып үндүрүп турар дугайында мурундагы совет багытталарын илгерей-ле колуштуруп турар-дыр.

Сөөгү чүүл-биле холбаштыр Каттышкан Штаттарынын Чазак болза, сентябрь 28-те Совет Даштыкы Херектер Министрствоуну Американың Москвада херектеринге түр өзүртүргөн кижиге аас-биле чамдык сагындырылганын кылып турда, ол кижиге Совет Чазактын комунал үндүрүп турганын чорутулгалар дугайында Каттышкан Штаттарынын Чазак каныг-даа харысалгалыг болурун хүлээвэрин саглып тур. Американың Каттышкан Штаттарынын Чазак Совет Эвелелине пропагандачы шарлар салып үндүрүп талазы-биле каныг-бир хемчеглерге дорт азы доора-даа киришпейн турарын ол база дагын ба-дыткаарын күзеп тур.

Совет Чазактын нотаында бир тээ метеорологтук шарлар дугайында айтырыг кедүртүп турар болганда, Каттышкан Штаттарынын Чазак мурунда-аа ниятиге билдингир турган чүүлге немелде кылдыр информация бээр өөрүшкүдүг болду. Амгы үеде Каттышкан Штаттарынын деткинчези-биле шарлар салып үндүрүп тургаш, метеорологтук шынчилелди чорутуп турар, шындында ол шарлар болза метеорологтук шынчилелдерге дузалаар улау эвес «дузалакчылар» болуп турар, алар агаарга көчүгү улау бедикке каш хүннөр дүргүзүдү чоруту, ыччанган олар салгы-ара-казынын улау-чүл транспортунуң жү-дүшкүнууна ажилгалыгын турар агаар делеминин девиштеринден дашкаар чорутулар.

АКШ-тын Чазанга Совет Чазактын 1956 чылдың февраль 18-теги нотаы

«ССР-ниң агаар делеминче америк агаар шарларын салып үндүрүп турар дугайында айтырыгын талазы-биле Совет Чазактын февраль 4-теги нотаында харын кылдыр АКШ-тын Чазанын 60 чылдың февраль 8-те чоруткан нотаы-биле холбаштыр Совет Чазак дараазындагы чүүлү медегелерни эргежок чугула деп санап тур.

Черлерин агаардан чурукка тыртыра-рынга херектер автоматтыг хедерин фото-амераларыг радио дамчыдыкчыларын, радиоприемниктерин болган оон-даа өскелерин аппаратураны алаанда кошкан хей саныг америк агаар шарларын Совет Эвелелине тудуп алган дээринче АКШ-тын Чазанын кыңаңгын Совет Чазак февраль 4-теги нотаында уландырган. Оон-биле калы Совет Эвелелинин агаар делеминче ыныг шарларын салып үндүрүп соксыдырыч уланган хемчег-лерин алдына АКШ-тын Чазандан Совет Чазак негез.

Совет Эвелелинин агаар делеминче америк шарларын салып үндүрүп турарын АКШ-тын Чазак бодунуң харын нотаында багыткан турар-дыр. ыччанган оон-биле калы агаар кызыгарын үрөөр чорутуу шыныктырып шылаас чыдак каткынып, агаар шарларын ужууш-куннары агаар харылаазына айным чок чүве деп турар-дыр.

Ову барымдалаш Совет Чазак болза СССР-ниң агаар делеминче ыныг шар-ларын салып үндүрүп чорук Совет Эвеле-линин девиштер талазы-биле дөп болбас чоруту болган улаустар аразынын эргези-нин ниятиг хүлээп көрдүгөн норма-чи-жеткери каржызы-биле үрөөн ол бо-луп турар дээрин база дагын айтып, ыч-чанган агаар удуу бодунуң удууланым-шынын медегелеп тур.

Оон аягыда, агаар транспортунга-даа, ол шарларын ужуу чоруп турары райо-нарын чонунга-даа америк агаар шар-ларын ужуушкуннары улау кыжы-нышкын болуп турар дээрин Совет Ча-зактын эргезинде бар хей саныг медегелер, а ол ышкан ол дугайы Европанын өскө-дө элөөн хей курунелерин Чазакта-рынын медегелерин херечилеп турар

650 килограмм чедир деңизлик чүк ап чорутуу агаар шары-биле самолет үскө-дөргө болза, үрөшкүн чылгаз чок бо-лору кижиге бурзүгө билдингир. Ният деңизин 200—300 кг чүкүтүг улау демир-биле кошкан ийн хааржактар шарын чыгаар үрөшкүн болган үеде улау бедиктен хостуг баткы, багынна-рын, телефон болган электри шугунарын, яныз-бүрү тудуларын үрөшүрүп база кижиге-даа когаарларын болдуруп болуру база киле.

ССР-ниң агаар делеминче салып чо-рутуу турар америк шарлар агаар хары-лаазына каныг-даа айным болдурубайн турар деп АКШ-тын Чазанын медегелии шарларга болган оларынч дериг-херексе-ляне хааарышкын ылап доктаатынган херек кырында сан медегелерге удууланым-каз болуп турары таймылыратынган чүүлден тодаргай болуп турар.

Үстүне айттынган аппаратура-биле хандырынган шарлар чүгө метеоролог-тук шынчилелдер кылдыр сорулгазын чүве деп АКШ-тын Чазанын нотаында бадыт-кан турар-дыр.

ССР-ниң агаар делеминче ол шар-ларын салып үндүрүп турарында метеоро-логтук шынчилелдерге дөмөлдөжүр чүгү-дөз чок, харын мырынай өскө сорулга-ларын салып турар деп чүвөн агаар шар-ларынга кошкан дериг-херекселерин совет эксперттерин шынчилеп көргөнүг чорутуп турар. Совет Эвелелине тугу-турган хей саныг шарларын чыгышын-га-даа кол метеорологтук элементтерин—атмосферанын багыншынын, температу-разын, агаарын шыгын болган оон-даа өскелерин хемчег сорулгазын каныг-даа аппаратураның чок болганын чугаалаар-га-ла четир.

ССР-ге туттурган агаар шарларынч фотоамераларындан илгеринге Совет Эвелелинин девиштеринин чуруктарыг фотоленка америк шериг органнынын Совет Эвелелинин агаар делеминче са-лып чорутуп турары айттынган шарлар-нын алыс сорулгазы болза Совет Эвеле-линин девиштерин агаардан чурукка тыр-тырылар болуп турар дээринин дугайын херечилеп турар. Даштыкы парлаганыг болган дипломаттыг корупустун Москвада тээлекчилер Москвада тускай делегате-де делгөн америк агаар шарларын де-

болган дамчыдып бээр-биле ук дериг-херекселер бодунда орус дыллы ки-риштиришкан, каш дылдарда инструкци-яны киригенинч фактызындан сагым-дыртынган хемчегинч чарлатынган сору-галы илгерей болу бээр. Бир эвес Совет Чазак оон эргезинде кирген аппараттар-ны эртем шынчилелдеринин эрге-ажыкта-рын барымдалаш, дедир эгидип бээр бол-за көчүгү чүүлүг кылдыр көрдүгөн ту-рар ийн.

Ындыг анызыг шынчилелдерин Кат-тышкан Штаттарынын кырынга каш муң метеорологтук шарларын салып үндүрүп тургаш, чамдык үениг дүргүзүндө чору-дуп турар. Ол шарларын камгалаа чүүлде-ри-биле таарыштыр хандырган, ыччанган хамазты улау-чүлүгү күженишкенин агаар харылаазына беин каныг-даа айным болдурубайн турар. Совет Чазак-тын медегелерин шарлар база-ла шак ы-дыг камгалаа чүүлдери-биле таарыштыр хандырынган, ол дугайын сагындырты-ган дыналында чугаалап турар.

Айным чок чоруктун хемчегине хама-зыштыр ол хемчег-биле холбаштыр көрдүгөн немелде таймылырлар-нын Каттышкан Штаттарынын Чазак Совет Чазакка өөрүшкүдүг-биле берип болуру ийн. ыччанган бодулгаанын бол-дурбазын база Совет Чазактын талазы-дан дадалаашканын барымдалаш, Каттышкан Штаттарынын Чазак баштайгы эөлөгө чогур медегелерге үндөшкөн Совет Социалисттик Республикаларынч Эви-лелин кырынга ужуу эртин болгу дег чаа шарларын салып үндүрүп болдуруб-зын орадажыр апаар».

ССР-ниң Даштыкы Херектер Минист-рининч Бирги Орадакчы А. А. Громы-ко февраль 18-те АКШ-тын СССР-де Оона болган Бүрүн эргелиг Эччин дээрги Чар-лы Э. Боленин хүлээп алган болган Совет Чазактын дараазындагы уткалыг нотаы-н ааа тутууп берген:

риг-херекселерин көрүп тургаш ову бот-тары-биле бузуп көөр аргадыг болган.

Совет эрге-чатыргаларын эргезинде бар маргыш чок медегелерге үндөшкөн хемчегинч чарлатынган сору-галы илгерей болу бээр. Бир эвес Совет Чазак оон эргезинде кирген аппараттар-ны эртем шынчилелдеринин эрге-ажыкта-рын барымдалаш, дедир эгидип бээр бол-за көчүгү чүүлүг кылдыр көрдүгөн ту-рар ийн.

Бир эвес АКШ-тын Чазак ол саналы таарымчалыг деп көөр болза Совет Чазак делгөн дериг-херекселерге хамаарыштыр чогуу таймылырларын берип болуу бол-ган айттынган шарларынч СССР-ниң девиштеринин кырынга ужуушкунна-рынга хамаарыштыр эске-даа инфор-мацияны кирип болуу совет эксперттер-ин ол медегелерге чорударында беин.

Ындыг анызыг делегелер-биле тус-кай эртемчилер болгай хей-нигнин таныштырылар СССР-де туттурган агаар шарларын каныг сорулгага кылдынганы, база олар агаар транспортунга болган чонга айным болуп турар бе дээрин тодаргай бузуптар арганы бээр деп Совет Чазак бодап турар.

Совет Эвелелинин девиштеринге ужуу эртин болгу дег агаар шарларын жоң-кай салып үндүрүп болдурубзынче уланган хемчеглерин бодунуң талазында алыр дугайында АКШ-тын Чазанын ме-дегелиин Совет Чазак медегелер хү-лээп ал тур.

Москва, 1956 чылдың февраль 18». Дээрги Чарлы Болон бо нотаны бодунуң Чазанга дамчыдып бээр болган бо нота-га хамаарыштыр амы үеде каныг-даа таймылырларын чок деп медегелен.

Коммунисттик партияны доландыр совет улустун сырый каттыжыышкынынын күчүлүг көргүзүү

Чаңгыс өп-сеткил-биле уткаан

Кызылдың туулубу заводу—хоорайныч мурунчак бүүдүргелеринин бирөөсине санатылып турар. Ам ында сезонга белет-кез ажылары дүргө темпелеринг чоруп турар. Бүүдүргелер коллектив партия-нын XX съездинге алдыр кылдыр дыка күженишкенин амылаан.

Совет Эвелелинин Коммунисттик партия-нын XX съездинин ажилынын дугайында дыңнатканы бүүдүргелер коллектив-нин ВЛКСМ-нин Кызыл хоорай комите-динин секретары эш Серов таныштырган.

Партиянын XX съездинин ажилынын чоруп турарында алдыр болдурган ол митингке бүүдүргелер ажилчынары бол-ган албан-хаакчылары улам бедик бүү-дүргүчүлүг ажылар дугайында боттары-нын сөстерин берген.

Бүүдүргелер мурунчак ажилчыны эш Ляхчеваның сөз алган, чугаалааны болза:

— Партиянын XX съездинге эш П. С. Хрущевтун кылган илеткелди совет кижиге бүүдүргелер ийн чүүлүгүзүшкүчү болган деткинчезин ап турар. Төрөн Коммунисттик партияны бистинч чурту-вустуң бүүдүргүчү күштерин улам ынай хөжүмдеринин кыгачык улау перспектив-аларын айттып, ажилчы чоннарынч мате-риалдыг чаагай байдалыг болган кул-туралыг бедир дугайында адынын са-гыш салымшынын салып турар. Бистер, бөдүн совет кижилер, бистин партияныс-

тыг шыларангай политиказын чаңгыс өп-сеткилдиг деткип, Төрөн чурттуң күчү-шылазын улам быжыгалаар дөш кү-жүгүстү харанамас бис. Бистин бүү-дүргелеринин продукция бүүдүргө чылды-на көтүрүп турар. Эрткен чылын 4 ми-лион кезек туулубу бүүдүргүс. Ам кел-лир сезонда 5 миллион чедир туулубу бүүдүрүп ужурут бис, а алдыгы беш чыл-дын сөөгү чылы—1960 чылда 11 ми-лион чедир туулубу бүүдүрүп бис. Бо болза, улау сорулга. Мону чедип алыр тээде коллективтин кезигүчү кижиге бүүдүргүчү болуун ажилында ээ-харысалгалыг, кымызаккай болуру негестинер.

Дараазында комсомол организациязы-нын секретары Парилова, механика пе-динин механиги Перлов болган өскө-дөз сава берип, моон сонгар моон-даа артык бедик бүүдүргүчүлүг ажыларынч коллективтин кезигүчү кижиге кыгыр-ганар.

Заводтун ажилчынары Совет Эвеле-линин Коммунисттик партиянын XX съез-динин материалдары-биле таныжарын үргүчүлүг турарлар.

Чурукта: туулубу заводтун коллектив-инге болган митинг. Оң талазында бүү-дүргө партия организациязынын сек-ретарынын орадакчыны эш Гуляев.

Сөзү болган фотозу С. Феонистов биле О. Самбый-оолдуу.

Партиянын XX съездинин материалдары-биле таныжып турар

Кызылдың мебель фабриказынын кол-лективинин чазаныкчылары, мастерлери болган өскө-даа профессионалыг кижилери бо хүннөдө соруу киришкенин ажил-дап турарлар. Олар февраль планын он хонук бургунаа додуру күүсеткен.

Февраль 18-те коллективтин бүтү кез-жүгүнуу партиянын XX съездинин ажилчынарына турсааткан митингин болдуруп эркен. Партиянын XX съездинге СЭП ТК-нын өткөч илеткелдин дугайында эш Хрущевтун илеткелди коллектив-тин ажилчынары танышкан.

Митингке фабриканын ажилчынары саналар берип, партиянын совет кижиге дугайында улау сагыш салымшынын ханы өөрүп четиринишкенин илгерейлеви-шкан, коммунисттик партиянын салган сорулгазын чедикшиинин күжүсүндөгү бот-тарынын шынтыгынын чугаалаанар.

Чазанычы эш Башкирсовтун чуга-алааны болза:—Бистин Төрөн чуртувус-тун экономикалыг күчүтүп улам-на улга-тырыныч улаганган Коммунисттик партия-нын каныг-даа хемчеглерин амылгалыг ботандырыныг бистер—совет улус ка-

жан-даа белек бис. Мен бүүдүргелерин ай-палын үргүчү 150 хуу күжүсүндөгү болган чүгө эки шынарыг чаагайг кыл-дыларын бээрин хүлээдим. Ол болза чаа беш чыл планынч чедикшиинин күжүсүндөгү мээк күш-ажыгы салымшы-нын болуу.

Мебель фабриказынын тууду бригадын-нын бригадир эш Горьбенко бо чылын кылып эгелер чазаныг цехининч даш-бажынын тууларында оон бригаданынч чедикшиинин белекенин турарын боду-нуң саналыг чугаалаан.

—Ийн муң кубометр тууду дажы, 580 кубометр ийн белекенинген. Агаар чы-лып эгелер-биле туудушкунуң кол ажылары улам калбарар. Бистер партия-нын XX съездинин материалдары-биле танышмышкан, бо хүннөдө улам-на кү-женишкенин ажилдап турар бис. Бирги кварталдын тууду планын 130 хуу чедир күжүсүдү бис. ыччаарга бригадын-иниң күжүсүндөгү хуу норманы 170 хуулау куудатпазымыс хүлээдиш—деп ол чугаалаан.

Н. ОНГА.

Транспортчуларнын белээ

Кызылдың алды уургайлар эргелеринин автотранспорт контроланынч чолалчылары болган септекчилер партиянын XX съез-динге күш-ажыгы чедикшиинеринг ужуражыр дөш кымызаккай амылаанар.

—Транспортчулар февральдын бүүдүргө-ге онаалгазын он хонук эрте күжүсүткөш, социалисттик хүлээгелерин тептиг бот-ландырганар. Съездине чедикшиининг ужуражыр дөш чолалчылар эштер Чум-рин, Бояков, Мельгунов, Марысов, Золо-тухин, Саранин олар бедик көргүзүлери чедип алганар.

Бо чылдың февраль 20-де Кызыл хоорай-га ажилчы чоннар депутаттарынын область Соединин V сессиязы болуу эр-кен.

Сессия болза, 1955 чылда область бю-джетинин күжүсүндөгү болган 1956 чылда бюджетти бадылаарынч дуга-йында облүкүсмонун өткөчү (илеткелчи эш А. И. Каплунов) база область Соедин-инч бюджет комиссиязынын эдеринчи илеткелчин (илеткелчи эш П. С. Гусев) чугаалашкан.

Ол айттыгы чугаалажырында депутат-

тар илеспейлиг кирип, шүтү 13 кижиге санал берген.

1955 чылда область бюджетинин күжүсүндөгү дугайында өткөчү орадалар талазы-биле 158244 муң рубльге, чарыг-далар талазы-биле 151460 муң рубльге сессия бадылаан.

Бюджет комиссиязынын кириген эдлелерин өөренип көрүшкөн, 1956 чылда область бюджетин орадалар талазы-биле 162753 муң рубль, чарыгдалар талазы-биле 154660,8 муң рубль кылдыр сессия бадылаан.

Сессия оон ынай организацияны айтты-гынын чугаалашкан.

Партияга таңгырак

«Тыва тууду» трестинин коллектив-инин туудужулары Коммунисттик партиянын XX съездинин материалдары-биле бо хүн-нөдө улау көдүрүшкүн-биле таныжып турарлар. Эш Хрущевтун кылган илеткелди туудужуларын чүткүдүг күш-ажыгыг соруу кирип турар.

Съездинин материалдары-биле таныш-мышкан туудужулар Коммунисттик партия-нын совет кижиге дугайында аа сагыш салымшынын дөш боттарынын кымызгар чок улау өөрүп четиринишкенин илгерей-леп турарлар.

Коллективке болган митингте трест-инин туудужы дашчыны эш Казаннинч чугаалааны болза:—Совет улустарынч улау өг-бүлөсизге чурттаары дег алдыр болган аас-кежик чок. Эш Хрущевтун чугаалаан чүүлдери совет кижилеринч кү-жүсү чорон ботандары болуу. Ажыл ылазын кымызгар дугайында партиянын чаа беш чылда салган сорулгазы совет кижиге дугайында улау сагыш салымшынынч херек кырында бадыткаал болуу. Бо дугайында улау өөрүшкүчү илгерейлевишкан, улам-на күженишкенин ажилдаарыныс-ты партияныска таңгырагаар ужурут бис.

Бо ышкан патриотчу сөстерин бызаңчы эш Ляхузов, чазанычы эш Резников бол-ган өскө-дөз чугаалаанар. Чазанычы эш Резников Коммунисттик партиянын совет кижиге дугайында аа сагыш салымшы-нынч харын кылдыр улам-на күженишкенин ажилдаарын болган хүн-бүрүдө ийн чартык норманы күжүсүндөгү хүлээ-ген.

Коллективтин дээр агитаторлары бо хүннөдө съездинин материалдарынч цех-тер, бригадалар, эөлөгелер алы-биле та-ныштырып турар. Хей-хей ажилчынар моон сонгар-даа улау күженишкенинч биле ажилдаарын хүлээнип, социалисттик чарышты калбартаанар.

А. ЛЕПЕШКИН.

Бедиткен хүлээлге

Февраль 18-те, ажыл сагынын сөөдө Кызылдың алды заводтунч салот мастер-скаянын ажилчынарынын болган мас-терлеринин партиянын XX съездинин ажилчынарына турсааткан митингин болган. Бистин улау Төрөн чуртувустун ажилчы чонунун съездине күш-ажыгы улау чедикшиинеринг ужуражыныч база СЭП ТК-нын XX съездинге өткөч илеткелдин дугайында эш Зайцев до-чу чүве чугаалаан.

Съездине сапог дараакчылары бүүдүргө-гичи көргүзүлери ужурашканар. Ажыл заводтунч коллективин январь айнын пла-нын 103,7 хуу күжүсүткен. Январда бүү-дүргө планынч эштер Гавриченко 226 хуу, быжыкчы Юрин 185 хуу, В. Саль-ников 167 хуу күжүсүткөш, съездине ал-дыр болдурган социалисттик чарыжын ажил-херек кырынга үлөгелерин боттан-дырганар.

Митингке быжыкчы эш Е. Сафронова сөз алган алдыгы беш чылдың баштайгы айларында өгөлөп бүүдүргө планынч үлөгелерин күжүсүдү дөш күженишкенин ажилдаар мен деп чугаалаан. Ол ыш-кан комсомолчулар бригаданынч стака-новчүзү эш Булычев болган чех мастер Сальников олар санал берип, бедиткен бот-хүлээгелерин алганар.

Съездине белек

Даг экспедициянынч топ автобазы-нын чолалчыны эш Чистяков, СЭП-ниң XX съездинге алдыр болдурган бүтү улаустуң социалисттик чарыжыныг кириш-кеш, бодунуң машиназын капитал селте-ге чокка 200 муң километр чорутуун хү-лээген.

Мурунчак чолалчы алган хүлээгелерин сөзд ажиттары мурунда, каш хонук бурунтаар күжүсүткен. Эш Чистяков маши-назын капитал селтеге чокка 200,594 километр мангыткан, бүүдүргөге 40,459 рубльдинч дамылаан берген.

Бүүдүргөдө ол ышкан мурунчакчыларын саны хей. Чижээ, чолалчы комму-нист эш Ляхмотин машиназын капитал селтеге чокка 150 муң километр эркен болган амы үеде ажил норманын хүн-бүрү 130-150 хуу чедир күжүсүдү турар.

Автотранспортчулар февраль айнын баштайгы чартынын сөөртүгө болган тонна-километр планын ажыр күжүсүткен.

Область Соединин V сессиязы

Областың бедээ ажил-агыг эргелели-нин начальниги турган эш В. С. Шеле-мовтун ол ажилында хостааш, ону сол-хоттар туудуун эргелелинч начальни-гинге томуйлаанын сессия бадылаан. Об-ластың бедээ ажил-агыг эргелелинч начальнигинге эш И. И. Цевменкону то-муулаанын сессия бадылаан. Облүкүсмон-уң чанында автомобиль болган чаагайг оруктар эргелелинч начальнигинге эш О. Т. Ензакты томуйлаанын сессия бады-лаан.

Редактор Д. О. БЕГЗИ.